

Kristen Michal
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Harju 11
15072 TALLINN

Teie 24.11.2015 nr 2-3/15-00603/001

Meie 16.12.2015 nr 6-2/15/32-2

Arvamus Vabariigi Valitsuse määruse "Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused" eelnõu kohta

Austatud härra Michal

Riigikontroll tänab, et esitasite Vabariigi Valitsuse määruse „*Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused*“ eelnõu (edaspidi eelnõu) Riigikontrollile arvamuse avaldamiseks. Riigikontroll toetab eelnõus seatud eesmärki katta kõik kaasaegse asjaajamise aspektid ja toetada nii asutuste töö efektiivsuse kui ka avalike teenuste kvaliteedi kasvu tänapäevases keskkonnas. Riigikontroll esitab eelnõule järgmised üldisemad märkused koos ettepanekuga muuta eelnõud põhiseaduslike institutsioonide erisusest lähtuvalt.

1. Eelnõu § 1 lg 4 kohaselt kohaldatakse 4. peatükis sätestatud kõigile avalikke ülesandeid täitvatele asutustele ja isikutele. Eelnõu 4. peatükk puudutab teabehalduse korraldamist, mis sisaldab endas teabe korrastamist, teabe haldamist ja teabele juurdepääsu korraldamist, teabe jagamist ja vahetamist, dokumendihalduse korraldamist jne.
2. Vabariigi Valitsuse seaduse § 27 lg 3 sätestab, et Vabariigi Valitsus annab määrusi **valitsusasutuste** ülesehituse, asjaajamise ja töö korraldamiseks, samuti teenistusliku järelevalve teostamiseks.

Riigikontroll on põhiseaduse kohaselt osaks kõrgematest riigorganitest ning Riigikontrollile laieneb seetõttu institutsionaalne võimude lahusus, mille nõudeks on, et riigivõimude tipporganid täidaksid neile põhiseadusega antud pädevusi iseseisvalt. Igal kõrgemal riigorganil on võimude lahususest ja tasakaalustatusest tulenevalt isekorraldusõigus, mis tähendab, et nad „*peavad olema neile põhiseadusega otsesõnu antud pädevuse teostamise korraldamisel autonoomsed ning neil on üldjuhul õigus ise kindlaks määrata oma pädevuse teostamise sisemine organisatsioon ja kord*“ (RKPKo 02.05.2005, 3-4-1-3-05, p 42).

Riigikontrolli sõltumatus ning isekorraldusõigus on eelduseks, et Riigikontroll saab temale põhiseadusega pandud ülesandeid täita vabana võimalikest mõjutustest isikute poolt, kes Riigikontrolli kontrollile alluma peavad. Seega tuleb Riigikontrolli tegevuse reguleerimisel ning õiguste ja kohustuste sisustamisel lähtuda põhiseaduslikule institutsioonile konstitutsioonilise seadusega sätestatud. Riigikontrolli seaduse § 15 lg 2 p 2 kohaselt riigikontrolör kehtestab Riigikontrolli töökorra, kontrollimisalased juhised ja muud Riigikontrolli tööks vajalikud eeskirjad. Seega saab eelnõus toodud regulatsioon omada Riigikontrollile üksnes soovituslikku tähendust, mille osas on vaja ka eelnõud täiendada.

3. Eelnõu § 12 lg 5 kohaselt tuleb arvestada teabele juurdepääsu võimaldamisel ning isikuandmete ja muu teabe kaitse korraldamisel avaliku teabe seadusest ja isikuandmete kaitse seadusest ning AKI juhistest. Samuti tuleb sama lõigu kohaselt arvestada RIHA-s registreeritud juurdepääsupiirangu aluste klassifikaatorist. Riigikontrolli arvates ei ole võimalik teabe juurdepääsu võimaldamisel lähtuda üksnes avaliku teabe seaduses toodust, kuna aluseks tuleb võtta ka eriseadustest tulenevad nõuded. Avaliku teabe seaduse § 2 lõige 2

punkt 4 sätestab, et avaliku teabe seadust ei kohaldata teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses või välislepingus sätestatud teisiti. Seega on oluline ka teabehalduse korraldamise seisukohast eristada teabe saamise aluseid ning sellest lähtuvalt ka teabevaldajat, kes valdab teavet avaliku teabe seaduse alusel ning teabevaldajat, kes valdab teavet eriseaduse alusel. Riigikontroll valdab teavet eriseaduse alusel, mistõttu ei saa Riigikontroll lähtuda üksnes eelnõus toodud nõuetest, vaid peab võtma aluseks ka riigikontrolli seaduse ning selle aluses kehtestatud korrad.

4. Eelnõu § 17 lg 1 kohaselt võib eelnõu 4. peatükis sätestatu täpsustamiseks anda juhiseid koordineerija või muu pädev asutus. Kui õigusakti või juhise rakendamise üksikküsimuses on vaja kokku leppida ühetaoline toimimisviis, teeb otsuse § 5 lõike 4 alusel tegutsev nõukogu. Riigikontrolli hinnangul ei saa nimetatud nõukogu teha otsuseid, mis oleksid siduvad Riigikontrollile kui põhiseaduslikule sõltumatule kõrgemale riigiorganile, kelle pädevus ja funktsioonid on sätestatud põhiseaduses.

Kuigi Riigikontroll lähtub esmalt riigikontrolli seadusest ja selle alusel kehtestatud kordadest, võtame osaliselt aluseks eelnõus toodud põhimõtted, milleks täiendame ka vajalikke Riigikontrolli sisekordasid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Alar Karis
Riigikontrolör

Rait Sannik 640 0117
rait.sannik@riigikontroll.ee